2001130404040002
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF ARTS (FOURTH SEMESTER)
SANSKRIT PAPER 19-B VEDANT SHASHTRA-LEVEL 4
श्रीवल्लभाचार्य विरचित ब्रम्हसुत्राणुभाष्यम्

[**Time: As Per Schedule]** **[Max. Marks: 50]**

Instructions:
1. Fill up strictly the following details on your answer book
   a. Name of the Examination : **MASTER OF ARTS (FOURTH SEMESTER)**
   b. Name of the Subject : **SANSKRIT PAPER 19-B VEDANT SHASHTRA-LEVEL 4 श्रीवल्लभाचार्य विरचित ब्रम्हसुत्राणुभाष्यम्**
   c. Subject Code No : **2001130404040002**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

Student's Signature

Q.1 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાચ) **10**

1) અધમપાઠકો કોને કહેવામાં આવે છે?
2) વલ્લભાચાર્યની કોઈ પણ પાંચ કૃતિઓ જણાવો.
3) સૂત્ર એટલે શું ?
4) સગુણબ્રહ્મ અને નીગ્રણબ્રહ્મ એટલે શું ?
5) બ્રહ્મવાદમાં જીવનું કેટલા પ્રકારે વાગીકરણ કયું છે ? નામ લખો.
6) મુમુક્ષુત્વ કોને કહેવાય ?
7) શુધ્દ્દ્વેત શબ્દનો અર્થ આપો.

Q.2 (અ) નીચેના ગદ્યખંડોમાંથી ગમે તે બેનું વિવરણ સહિત ભાષાંતર કરો. **8**

1. अथवैतहमानि सिध्यन्ति प्रयोजनानि । अधिकाकाङक्षा न भवेदध्याहारश्च | पुरुषार्थश्च सिध्यत् । उच्छेदश्च न भवेदिति । कथम् । अथशब्दोर्थचतुष्टये वर्तते । मङ्गले । अधिकारे । आनन्तर्ये । अर्थान्तरोपक्रमे च । तत्र श्रुतिमात्रेणैव मङ्गलसिद्धेरर्थान्तरस्य च पूर्वोक्तस्याभावान्नात्र तत्कल्पनम् । अथावशिष्यत आनन्तर्ये चाधिकारे वेति । आनन्तर्ये त्वध्ययनस्य स्वत: सिद्धत्वादधिकाकाङ्क्षा भवति । तथा सति तदभावान्न विचारः सिध्येत् ।

2. यावता-सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म (तै. २- १) इत्याह श्रुतिरेव । विरुद्धम् चैतत् । स्वरूपलक्षणाकथने कार्यलक्षणस्य वक्तुमशक्यत्वात् । विवादाध्यासितत्वाच्च । नहि ब्राह्मणो जगत्कर्तृत्वं सर्वसंमतम् । न चागमोदितमिति वेदमात्रस्य ब्राह्मप्रमाणकत्वं वक्तुं शक्यते । किंच । व्यर्थश्चैवं विचारः लक्षणप्रमाणाभ्यां हि वस्तुज्ञानं भवति । तच्च स्वरूपलक्षणेनैव भवतीति किमनेन । तस्मादयुक्तमुत्पश्याम इति ।

3. नन्वेवमस्तु पृथिव्योषधिसृष्ट्यनन्तरमन्नसृष्टिरिति चेत् छान्दोग्यश्रुतेरपेक्षाभावान्महाभूतमात्रस्यैवाभिलषितत्वात् | एकपदलक्षणापेक्षाया तत्स्वीकारस्यगुरुत्वात्पूर्वोक्त एव संशयः । तत्रान्नमयं हि सौम्य मन आपोमयः प्राणस्तेजोमयी वाक् (छां. ६|५|४|) इति त्रयाणां सहचारः सर्वत्रोपलभ्यते । लोकप्रसिद्धिर्वर्षणभूयिष्ठलिङ्ग च । तस्मात्पृथिव्योषध्यान्ननां मध्ये भेदविवक्षया यक्तिचिद्वक्तव्येन्नमुक्तमीत्येवं प्राप्ते |

4. व्यापदेशो - विज्ञानं यज्ञ तनुते कर्माणि तनुतेपि च (तै. २५) इति । अत्र सांख्ये बुद्ध्यादीनामेव कर्तृत्वं न जीवस्येति क्रियायां यागादिकर्मसु न तु भोगे । जीवस्य कर्तृत्वं न चेत् । न । तथा सति निर्देशस्य विपर्ययो भवेत् । विज्ञानेन विज्ञानमादाय (बृ.२|१|१७) इति श्रुत्यरोधात् । प्रकृतेपि तृतीयान्ततापद्येत । अथ स्वव्यापारे कर्तुत्वं तथापि पूर्वनिर्देशस्य विज्ञानमयस्य विपर्ययः स्यात् । विकारित्वं स्यात् ।

(બ) સૂત્ર સમજવો. (ગમે તે એક) **5**

1. तत्तु समन्वयात् ॥
2. उत्क्रान्तिगत्यागतीनाम् ॥

Q.3 વલ્લભાચાર્યનાં મુખ્ય સિધ્ધાંતો સમજાવો. **13**

અથવા

વલ્લભાચાર્યના મતાનુસાર ભક્તિનું સ્વરૂપ વર્ણવો.

Q.4 ટુંકનોધ લખો .(ગમે તે બે) **14**

(1) વલ્લભાચાયનાં મતે "प्रमाणविचार"
(2) आविर्भाव - तिरोभाववादः ।
(3) जगतसंसारभेदः ।
(4) બ્રહ્મસુત્રનું પ્રયોજન.

*****